

vzítí bez schválení poručerstva. Stěžovatel marně se dovolává § 246 obč. zák., podle něhož se může nezletilec i bez přivolení poručníkovou smlouvou samostatně zavázati ke službám, neboť o to nyní nejde, nýbrž v tomto mezisporu jest jen řešiti otázku, zda se nezl. žalobkyně podrobila platnou úmluvou příslušnosti rozhodčího výboru živnostenského společenstva podle § 122 živn. řádu, a na tuto zvláštní úmluvu se ustanovení § 246 obč. zák. nevztahuje.

Čís. 9304.

Knihovně zapsané předkupní právo jest právem věčným, jež omezuje volné nakládání vlastníka s nemovitostí potud, pokud ji nenabídl oprávněnému ke koupi nebo pokud předkupní právo jinakým způsobem nepominulo. Vklad převodu vlastnického práva k nemovitosti nelze povolití, neprokázal-li žadatel způsobem, předepsaným v knihovním zákoně, že zapsané předkupní právo uhaslo. Knihovní soudce jest povinen přihlížeti z úřadu k zapsanému předkupnímu právu.

(Rozh. ze dne 25. října 1929, R I 819/29.)

Soud první stolice povolil vklad práva vlastnického kupitelům nemovitosti, na níž vázlo pro třetí osobu právo předkupní. Rekursní soud vyhověl rekursu oprávněného z předkupního práva a zamítl knihovní žádost. Důvody: Pro stěžovatele jest vloženo na celém domě právo předkupní. Žadatelé a první soud jsou toho mínění, že pro požadovaný vklad práva vlastnického stačí vyrozumění oprávněného k předkupu o zamýšleném zcizení nemovitosti (§§ 1072—1079 obč. zák.). V literatuře jest spornou otázka, zda zaknihované předkupní právo obmezuje vlastníka v jeho disposiční moci a zda tudíž knihovní soud má požadovati vkladní listinný průkaz o zániku předkupního práva (kladně: Ehrenzweig, Mayr, záporně: Randa, Bartsch). Právní názor žadatelů a prvního soudu nelze sdíleti. Podle § 93 kn. zák. jest posuzovati žádost podle času, kdy došla na soud, a to podle předložených veřejných nebo soukromých ověřených listin (§§ 31, 87, 94 kn. zák.); o žádosti rozhodnouti jest z pravidla bez slyšení stran, bez šetření a bez předchozích vyřízení. Podle § 32 písm. b) kn. zák. musí býti listinami prokázán výslovný souhlas osoby, jejíž knihovní právo má býti zatíženo, obmezeno, zrušeno nebo na jinou osobu převedeno. Tyto předpisy knihovního zákona z doby po všeobecném občanském zákoníku ukazují, že knihovní soud není povolán o skutkové, žadateli tvrzené otázky konati šetření a o ní rozhodovati, zda v tom kterém případě vlastník ve smyslu smlouvy a zákona řádně a včas osobě k předkupu oprávněné učinil při zamýšleném zcizení povinnou nabídku. Jest proto pro žádaný převod práva vlastnického předložiti vkladní listinný průkaz o zániku předkupního práva, žádanému převodu v cestě stojícího. (§§ 32 b), 87,

94 bod 1, 3 a 4 kn. zák., rozh. nejv. s. čís. 991 sb. n. s. Průkaz ten chybí. Bylo tudíž na důvodný rekurs předkupníka žádost o vklad práva vlastnického zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

S názorem stěžovatelů, že knihovně zapsané právo předkupní jest jen právem osobním, nikoli právem věcným, nelze souhlasiti. V § 1073 obč. zák. jest ustanoveno úplně jasně, že předkupní právo jest sice zpravidla právem osobním, ale že v příčině nemovitostí může býti přeměněno v právo věcné zápisem do veřejných knih. Též § 1079 obč. zák. mluví v druhé větě výslovně o věcném právu předkupním. To jest platný zákon, jímž byly zapsanému právu předkupnímu — s výjimkou v § 1076 obč. zák. uvedenou — poskytnuty všechny účinky práva věcného. Na tom nemůže nic změnit teoretický výklad některých právnických spisovatelů, že ustanovení §§ 1073 a 1079 obč. zák. nutno chápati tak, že předkupní právo zůstává právem osobním i tehdy, bylo-li zapsáno ve veřejné knize, že jeho zápis do veřejné knihy má jen ten význam, že každý knihovní nabyvatel vstupuje do obligačního závazku původního smluvníka a že se oprávněnému poskytuje jen osobní žaloba i proti novému nabyvateli a jeho právnímu nástupci (srovnej na př. Randa: Eigentumsrecht 1893, I, str. 224 a »Právo vlastnické« VII. vyd., str. 78, Krasnopolski: Obligationsrecht 1910, str. 388, Krčmář: Právo obligační 1926, str. 191 a Mayr: Právo obligační 1928, str. 232 a 233). Snahu, omeziti tímto výkladem zákona význam a působnost knihovně zapsaného práva předkupního, lze si asi vysvětliti zejména tím, že předkupní právo jest vzhledem k historickému vývoji považováno za zbytek t. zv. práv retrakčních, jež byla odstraněna jako přežitek minulých dob. Ale naproti tomu nelze přehlížeti, že předkupní práva byla zaváděna i novějšími zákony, na př. zákonem ze dne 8. července 1902, čís. 144 ř. zák. (o úlevách pro domy se zdravými a lacinými byty dělnickými) a zákonem přidělovým ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n., § 51 (pro Státní pozemkový úřad). I osnova nového československého občanského zákona přejímá v § 1001 a 1006 dosavadní ustanovení občanského zákoníka o přeměně předkupního práva v právo věcné zápisem do veřejných knih. Z doslovu § 9 knih. zák., který jmenuje předkupní právo vedle věcných práv, nelze vyvozovati nic proti názoru o věcnosti zapsaného práva předkupního, neboť předkupní právo, nejsouc podle § 1078 obč. zák. vždycky a samo o sobě právem věcným, musilo býti v knihovním zákoně uvedeno zvláště, mělo-li náležeti k právům, jež lze do pozemkové knihy zapsati. Rovněž předpis § 171 ex. ř. jest jen důsledkem § 1076 obč. zák., neustanovuje tedy nic nového a neopravňuje k závěru, že exekuční řád jako zákon pozdější neuznal knihovně zapsané právo předkupní za právo věcné. Řečená otázka jest ostatně i v nauce sporná, neboť i mínění, že předkupní právo k nemovitosti knihovním zápisem se stává právem věcným, má v právnické literatuře zastance. Tak na př.

Ehrenzweig: Das Recht der Schuldverhältnisse 1928, str. 421, Schuster v. Bonott: Grundriss des Obligationsrechts 1914, str. 75, Hasenöhr: Obligationsrecht 1892, I, str. 21 pozn. 75, Sedláček, Obligační právo II. díl, 1926, str. 79 a násl. a v VI. vydání z roku 1928 i Bartsch: Grundbuchsgesetz na str. 82—83 a 151 pozn. 35. Soudní praxe řídila se skoro všeobecně názorem, že knihovně zapsané předkupní právo jest právem věcným, které působí proti každému třetímu držiteli (§§ 1079 a 443 obč. zák.) a omezuje volné nakládání vlastníka s nemovitostí potud, pokud ji oprávněnému nenabídl ke koupi (§ 1072 obč. zák.) nebo pokud právo jinakým způsobem nepominulo. (Srovnej rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni Gl. U. 3887, 3896 — judikát čis. 68 a 3943, dále rozhodnutí rakouského nejvyššího soudu S. Z. VII čis. 17 ze dne 20. ledna 1925 Ob I 39/25 a rozhodnutí čsl. nejvyššího soudu čis. 991 sb. n. s. ze dne 29. března 1921 R I 402/21; opačně pouze rozhodnutí tohoto nejvyš. soudu čis. 1030 sb. n. s. ze dne 26. dučna 1921 č. j. R II 124/21). K tomuto v praxi převládajícímu názoru přikloňuje se z uvedených důvodů nejvyšší soud i nyní a vyvozuje z něho důsledně závěr, že vklad převodu práva vlastnického k nemovitosti nelze povolit, neprokázal-li žadatel způsobem předepsaným v knihovním zákoně, že zapsané předkupní právo uhaslo, a že proto jest knihovní soudce povinen přihlížeti z úřadu k zapsanému právu předkupnímu. Tento názor nejen se srovnává s doslovem zákona, ale hově také potřebám hospodářského života, kdežto opačné stanovisko mohlo by vésti k nežádoucímu oslabení důvěry ve význam a působnost knihovních zápisů a nutiti do sporů. Napadené usnesení jest správně odůvodněno a dovolacímu rekursu nebylo lze vyhověti.

Čís. 9305.

Vícepráce, jež provedl polír oprávněného stavitele, za něhož vedl stavbu, nejsou ještě obcházením zákona, třeba je polír provedl bez vědomí stavitelova na vlastní vrub. Smlouva o takovýchto vícepracích není nicotnou. Byly-li vícepráce objednány u políra osobně, nemá význam, co bylo na ně placeno staviteli.

(Rozh. ze dne 25. října 1929, Rv I 171/29.)

Žalobce domáhal se na žalovaném zaplacení stavitelských prací, které provedl při stavbě domku žalovaného, jsa tam polírem stavitele F-a, a to mimo práce ujednané se stavitelem. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobce domáhá se zaplacení stavitelských prací, které provedl při stavbě domku žalovaného, jsa tam polírem stavitele F-a, a to mimo práce